

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ОРГАНЪ
на Българския Лозарски Съюзъ
СОФИЯ

„REVUE DE VITIKULTURE“
„VEINBAU REVUE“
à Pleven — Bulgarie.

Годишенъ абонаментъ 50 лв.
Редакция и администрация — Плъвенъ.

Редакторъ-вредникъ: Г. К. Червенковъ.
Редакционенъ комитетъ: Проф. Н. Недѣлчевъ, Н. Х. Мъжковъ и В. Стрибърни.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Синия камък; 2) Филизене — проф. Н. Недѣлчевъ; 3) Пероноспората по лозата — проф. Н. Недѣлчевъ; 4) Кафявото пресичане у вината — М. Стефанова; 5) Акцизна система или допълн. поземл. данък и пр. — Д. Бъчваровъ; 6) Лозарската криза и монопола на спирта и ракиитъ — д-ръ Ал. Стойковъ; 7) Изв. практиката и новости: Предпазната служба въ услуга на лозаритъ — П. Н. Антоновъ; 8) Пропаганда на виното и виното: Гроздовия сокъ като храна, и пр. — К. Печевъ; 9) Кооперативни; 10) Законопроектъ за насърчение износа на вината; 11) Грижи за овоц. дървета — В. Стрибърни; 12) Положението на пазаря; 13) Хроника.

Синия камък, 1,500,000 кгр., доставенъ отъ Б. З. Б. се продава отъ кооперациитъ по 10 лв. килограма на дребно, но е недостатъченъ. Сжщо и търговцитъ сж доставили 1,000,000 кгр., но не го пускатъ на пазаря. Предполага се, че следъ като се пласира тоя на Б. З. Б. търговцитъ ще повишатъ цената му.

Предупреждаваме властитъ навреме да предпазятъ лозаритъ отъ грозщата ги спекула, като нормиратъ синия камък по 10 лв. кгр. на дребно.

Кооперативната централа на лозаритъ въ България — София, ул. Ст. Караджа 7 телеф. 6858 почна да функционира; лозаро-винарскитъ кооперации, лозарскитъ дружества и всички лозари трѣбва да я подържатъ, като ѝ станатъ членове и си доставятъ всичко чрезъ нея. (Чети наст. кн. стр. 51).

Вноснитъ бележки приложени въ настоящата кн. сж за улеснение на абонатитъ, затова умоляватъ се следъ като попълнатъ адреса си да я отнесатъ въ пощенската станция заедно съ 50 лв. — абонамента за 934 год.

Проф. Н. Недѣлчъвъ.

Филизене.

Подъ филизене на лозята се разбира премахването на излишнитѣ лѣтораста по главината до като сж още млади (филизи).

Филизенето е много полезна работа, особено за десертнитѣ лозя. Известно е, че по главината, освенъ очитѣ по чеповетѣ, се намиратъ и много други очи, спящи, резервни и пр., много отъ които покарватъ напролѣтъ, въпрѣки желанието на лозаря. Ако последниятъ при рѣзитбата е оставилъ 10—12 видими очи, които ще дадатъ плодъ, не е изключено да покаратъ двойно по вече, било отъ самата главина или рамената, било отъ второстепенитѣ очи по чеповетѣ. Известно е, че това, което наричаме видимо око (пжпка), въ сжщностъ се състои най-малко отъ три пжпки, които понѣкога всичкитѣ покарватъ. Случва се отъ едно и сжщо мѣсто да изкаратъ два или по-вече филизи.

Многобройнитѣ филизи, изкарали отъ една главина, най-напредъ се хранятъ отъ резервитѣ, натрупани презъ предната година. Ако сж много, тѣ сж слаби, недохранени. По късно, когато се развиятъ, тѣ зашумяватъ главината и пречатъ на правилното оплождане на цвѣтоветѣ. Изресяването на зашуменитѣ главини често се случва. Гроздето, което успѣе да завърже, се развива на сѣнка и не може добре да узрѣе. Самитѣ лѣтораста, претрупани върху главината, сжщо не могатъ нормално да узрѣятъ и да образуватъ достатъчно плодни пжпки за идната година.

Ето защо, филизенето на лозята напролѣтъ се препоръчва за да се оставятъ на главината ограниченъ брой лѣтораста, които ще се развиятъ нормално, гроздоветѣ имъ ще се провѣтряватъ и ще се огрѣватъ отъ слънцето.

Филизенето се явява като необходимо допълнение на рѣзитбата, тъй като всичко, което е излишно за сжщинската рѣзитба, се премахва още до като е зелено и съ това работата на рѣзача се опростява. Освенъ това, при премахването на зеленитѣ филизи, ранитѣ заздравятъ бързо, до като при зрѣлата рѣзитба ранитѣ, причинени отъ изрѣзването на излишнитѣ пржчки, предизвикватъ отслабване на главината.

Филизенето се извършва напролѣтъ, следъ като реситѣ се покажатъ навънъ за да могатъ да се различаватъ плоднитѣ филизи отъ безплоднитѣ. Не трѣбва да се чака да затвърдѣятъ основитѣ на лѣтораститѣ и тогава да се филизи, защото се откриватъ голѣми рани и премахването става трудно. Когато се филизи на време, премахването става съ прѣсти. Ако основата е вече вдървесена, премахването трѣбва да стане съ ножче.

При филизенето вжтрешността на главината се изчиства отъ покаралитѣ направо отъ рамената и стеблото фи-

лизи. Премахватъ се издънкитѣ, изкарали отъ сжщитѣ очи. Ако нѣкое плодно око е дало два или повече филизи, най-силниятъ се оставя, а другитѣ се премахватъ, дори когато сж плодни.

При рѣзитбата Гюйо сжщо трѣбва да се предприема филизене напролѣтъ. Отъ плодната пржчка изкарватъ многобройни лѣторасты. Тѣ се разрѣждатъ, като двойнитѣ се премахватъ. Премахватъ се сжщо безплоднитѣ лѣторасты, когато сж близко до плодни. Понѣкога се премахватъ и плодни, ако сж близко единъ до другъ. Останалитѣ филизи се развиватъ по-силно, гроздата имъ наедриватъ и узрѣватъ по-добре.

Проф. Н. Недѣлчевъ.

Пероноспората (маната) по лозата.

Загубитѣ, които ежегодно нанася пероноспората на българското лозарство показватъ, че лозаритѣ още не сж подготвени да водятъ ефикасна борба срѣщу въпросната болестъ, макаръ че лѣкътъ е известенъ и борбата може да се води успѣшно. Всѣка година известни районы въ България плащатъ данъкъ на пероноспората, както това бѣше случая съ Анхиалско презъ миналата година.

Пероноспората не се явява ежегодно съ еднаква сила. Нейното разпространение е въ тѣсна зависимостъ отъ годишнитѣ климатически условия. Борбата срѣщу нея се води предпазно, ето защо, често пжти лозаритѣ пропускатъ момента и започватъ да прѣскаатъ тогава, когато болестята вече се е появила и когато е вече късно и безполезно.

Тукъ накратко, ще припомнимъ развитието на гжбата, която причинява болестята мана, за да стане по-ясно на лозаритѣ защо понѣкога се налага по-често прѣскане и кои сж най-благоприятнитѣ моменти за прѣскане.

Споритѣ (семената) на болестята сж два вида — зимни и лѣтни. Презъ есенята, въ нападнатитѣ листа се намиратъ зимнитѣ спори, които сж съ двойна обвивка и могатъ да издържатъ на голѣми студове. Когато листата окапватъ по земята, тѣ гниятъ презъ зимата, обаче въ тѣхнитѣ тъканы се запазватъ живи споритѣ. Напролѣтъ, обикновено презъ м. май, когато паднатъ дждове и времето се затопли, въ локвитѣ, образувани въ лозето, следъ дълго киснене споритѣ кълнятъ и образуватъ малки организмы, наречени „зооспори“, снабдени съ лъжливи крачета, които плаватъ и ако капка, съдържаща такива зооспори, попадне на долната страна на лозовия листъ, заразата е готова. Зооспората престава да се движи, закрепва се до нѣкоя поръ (устица), издава една нишка, която влиза въ вътрешността на листа, където се храни и расте. Заразяването става бързо — въ

нѣколко часа. Впоследствие заразеното мѣсто пожълтява и изсъхва въ видъ на петно, което отдолу често се покрива съ бѣлъ прашецъ. Отъ момента на заразяването до момента на появяване на петното изтичатъ срѣдно 7 дни. Този периодъ, когато болестъта се развива безъ да може да бжде забелязана, се нарича *инкубационенъ* периодъ. Когато петното се яви, ако времето е влажно, паразитната гъба създава навънъ, презъ поритѣ на долната страна на листа, своитѣ спороносни органи, които образуватъ спори, наречени „лѣтни спори“ или „конидии“.

Тѣзи конидии могатъ веднага да причинятъ нови заразявания, обаче само при дъждъ. Тѣ се разсѣйватъ въ въздуха, попадатъ по листата и ако тамъ намѣрятъ капка вода, кълнятъ, даватъ зооспори и заразяватъ. Презъ лѣтото заразяването може да стане само за 2 часа. Достатъченъ е единъ дъждъ, на който капкитѣ да се задържатъ поне 2 часа по листата, за да стане ново заразяване. Отъ това следва, че почти всѣки лѣтень дъждъ причинява нови заразявания. Така, презъ единъ лѣтень сезонъ можемъ да имаме 15 — 20 и повече заразявания. Поставя се въпроса защо тогава пероноспората не унищожи напълно гроздето и листата?

Има мѣстности, изложени на силни течения, кждето лозята понѣкога сж запазени отъ тази болестъ и безъ прѣскане. Тѣзи факти могатъ да намѣрятъ своето обяснение отъ тамъ, че лѣтнитѣ спори сж чувствителни на вѣтроветѣ. Тѣ изсъхватъ бързо и изгубватъ кълняемата си способностъ. Когато вали слабъ дъждъ и духа вѣтъръ, последниятъ бързо изсушава капкитѣ и прѣчи на кълненето на споритѣ. Високитѣ мѣста, отцедливитѣ почви и мѣстата, изложени на вѣтрове, най-малко предразполагатъ лозитѣ на заболяване.

Напротивъ лозята, засадени въ низки, задушни мѣста, кждето водата отъ дъждоветѣ се задържа, най-вече страдатъ отъ пероноспора и се нуждаятъ отъ по-често прѣскане.

Отъ изложеното по-горе става ясно, защо не могатъ да се дадатъ общи упътвания за всички райони въ България и за всички отдѣлни случаи. До като нѣкои лозя могатъ да минатъ само съ 1 — 2 прѣсканета, други се нуждаятъ отъ десетина прѣскания.

Лозитѣ, които иматъ слабъ растежъ, се нуждаятъ отъ по-малко на брой прѣсканета и обратно. Целъта на прѣскането е да се покрятъ зеленигѣ части — листа и гроздове съ разтворъ (бордошки или другъ) и по този начинъ да се предотврати заразяването.

Като указание, тукъ ще посочимъ тритѣ основни прѣскания, които би трѣбвало да се дадатъ на всѣко лозе и то всѣка година, за да го предпазятъ, ако не напълно, поне задоволително, отъ повредитѣ на пероноспората. Тѣзи три основни момента сж: 1) когато реситѣ се отдѣлятъ отъ върха и се оформятъ (къмъ 10 май), 2) въ началото на цвѣтенето и 3) веднага следъ завързането. Допълнителнитѣ прѣс-

кания трѣбва да се даватъ 11 — 15 дни следъ третото, ако се укаже нужда (ако ваятъ често дъждове). Пероноспората нанася най-голѣми загуби тогава, когато се яви презъ време на цвѣтенето или малко преди или малко подиръ него. Когато гроздето е въ вида на ягоридата загубитѣ сж значително по-слаби.

Всичкото изкуство на лозаря се състои въ това да запази лозата въ периода на най-усиления растежъ — месецитѣ май и юний. Това сж критическитѣ месеци за лозата. Ако годината е пероноспорна, налагатъ се прѣскания въ този периодъ презъ всѣки 12 дни, независимо дали цвѣтятъ реситѣ.

По-рано се смѣташе, че споритѣ на маната не могатъ да кълнятъ дори въ много рѣдки разтвори отъ синь камѣкъ. Така напр., смѣташе се, че е достатъчно въ водата да има три милионни части отъ синь камѣкъ за да се попрѣчи на кълненето. Последнитѣ опити сж показали, че разтворѣтъ трѣбва да съдържа поне една стохилядна часть медь.

Когато се приготви прѣсенъ бордошки разтворъ, бистрота течность съдържа една шестхилядна часть отъ медь. Когато, обаче, изсъхне бордошкиятъ разтворъ по листата, меднитѣ соли мжчно се разтварятъ вече въ водата и концентрацията, която се получава като се пролива засъхналиятъ разтворъ съ вода е много по-слаба, но въ всѣки случай по-висока отъ необходимия минимумъ, когато прѣскането не е много отдавнашно.

Общо взето тамъ, кждето пероноспората се явява въ по-лека форма (Южна България), достатъчна е концентрация отъ 1.5% синь камѣкъ. Другаде концентрацията трѣбва да си остане 2%. Варь ще се употреби толкова, колкото е нужно да се приготви слабо алкаленъ бордошки разтворъ (червената лакмусова книга да посинѣе).

При прѣскането на Афузь Али не бива да се надминава 1.5% синь камѣкъ, понеже този сортъ е чувствителенъ и гори дори при тази концентрация. Изгарянията сж по-голѣми, когато се прѣска въ облачно време. Въ краенъ случай Афузь Али може да се прѣска съ 1% синь камѣкъ, при условие прѣскането следъ нѣколко дни да се повтори.

Всѣки лозарь трѣбва да бжде готовъ за борба съ пероноспората, като се запаси поне съ 5 кгр. синь камѣкъ на декарь. Трѣбва винаги да се предполага най-лошото, т. е. да очакваме силна пероноспорна атака и да бждемъ готови да я посрѣщнемъ.

Абонати,

Улеснете редакцията, като издължите абонамента си най-късно до 15 май т. г.

М. Стефанова

Плѣвнѣ.

Кафявото пресичане въ вината.

Вината отъ тази годишната реколта, освенъ недостатъчния алкохолень процентъ, иматъ и другъ единъ много силно разширенъ дефектъ — изложени на въздуха тѣ промѣняватъ цвѣта, размѣтватъ се и добиватъ неприятень вкусъ. Почти всички вина, получени отъ бранитѣ следъ дъждоветѣ въ началото на м. ноемврий грозда, иматъ въ по-голѣмъ или по-малкъ размѣръ кафяво пресичане.

Причината за тази болестъ въ вината е гжбичката — *Botrytis cinerea*, за чието развитие много благоприятствуватъ влагата и топлината.

Действието на тази гжбичка е двойно. Отъ една страна тя отнима отъ гроздето хранителни материи, необходими за собственото си развитие, като използва повече киселинитѣ, а отъ друга тя излччва единъ диастазенъ ензимъ, който има способността да поглъща кислорода отъ въздуха и да го пренася върху лесно окисляеми вещества.

Този ензимъ нареченъ „оксидаза“, е главния причинителъ на тази болестъ, затова и кафявитѣ пресичания, както у бѣлитѣ, така и у червенитѣ вина, сж наречени оксидазни.

При червенитѣ вина заболѣли отъ оксидазно пресичане, въ зависимостъ отъ степенята на заболѣването, следъ известно престояване на въздухъ въ откритъ сждъ, започва потъмняване и утайване на багрилнитѣ вещества, които падатъ къмъ дъното като кафяво боядисана калъ. Виното изгубва своя букетъ, като добива неприятно лугавъ вкусъ на варено.

Бѣлитѣ вина не даватъ голѣма утайка, а само промѣнятъ цвѣта и вкуса си споредъ степенята на заболѣването отъ свѣтло-кафяво до черно.

Гледани подъ микроскопъ въ заболѣлитѣ отъ оксидазно пресичане вина се виждатъ множество бактерии въ форма на пржчици, аналогични съ бактериитѣ на превръщането, което показва, че такива вина представляватъ много благоприятна срѣда за развитието на болестята превръщане. Забелѣзватъ се сжщо остатъци отъ разрушена багрилна материя.

Химическитѣ промѣни, които ставатъ съ подобни вина се отнасятъ главно къмъ багрилнитѣ материи, алкохола.

Забелѣзва се едно увеличение на глицерина и екстракта, намаляване на киселинността, разрушение на тартарнитѣ съединения, респ. на винения камъкъ. Силно окисленитѣ багрилни материи се утаяватъ. Сжщо танина намалява, а за смѣтка на алкохола и виненитѣ естери се образуватъ въ голѣмо количество алдеиди, които придаватъ на виното вкусъ на варено.

Лѣкуването на болнитѣ отъ оксидазно пресичане вина, когато болестята е въ самото си начало, не е толкова трудно.

Отстраняването на продуцирания отъ *Bortrytis cinerea* ензимъ „оксидаза“ се постига най-съвършено съ пастьоризация, т. е. загрѣване при температура 65—70° поне 3 минути.

Този начинъ на лѣкуване при нашитѣ примитивни условия на винарствуване е мжчно приложимъ поради специалнитѣ апарати, които сж необходими за целта.

Втори ефикасенъ начинъ на лѣкуване подобни вина е по-силно сулфитиране.

Количеството на прибавения калиевъ метабисулфитъ се опредѣля съ предварителни опити и може да достигне до 10 гр. за червенитѣ вина и 20 за бѣлитѣ на хектолитъръ.

Следъ сулфитирането виното се оставя въ покой около 3 дена, следъ което се прехвърля за да погълне повече въздухъ. Едновременно съ тази операция се прибавя танинъ и желатинъ, за да се постигне избистряне, следъ което е необходимо да се отдѣли виното отъ падналата на дъното на сжда калъ. Много по-добри резултати се постигатъ, когато се направи едно филтруване на виното.

Акцизна система или допълнителенъ поземленъ данъкъ, замѣняющъ акциза.

(Рефератъ, четенъ отъ Д. Бъчваровъ на XIV редовенъ лозарски конгресъ на 4.III.1934 год.)

(Продължение отъ кн. 1 и край)

Въ България нѣма подържатели на Крумовата идея за лозята. Днесъ условията се тѣй много различаватъ отъ тия преди 1100 години, че за всѣкиго е ясна необходимостта отъ лозарството отъ стопанска, икономическа и социална гледна точка. На българския лозаръ е ясно и това, че колкото и да е нерентабилно днесъ лозарството, колкото да е изтощенъ той материално, все трѣбва да даде припадащото се на държавата.

Въпроса сега е дали не би могло да се намѣри друга нѣкоя система на облагане, чрезъ която държавата да получи туй, което е опредѣлено и сщевременно производителтъ да бжде освободенъ отъ редицата ограничения, излишенъ трудъ, отъ нелоялна конкуренция, отъ тормозъ, отъ риска за разкарване и глобяване и т. н. Да се намѣри една система опростена, по-евтина и да не дава възможность на съблазнь.

Каза се преди малко, че съгласно последното измѣнение на закона за акцизитѣ относно размѣра на акциза върху виното и материалитѣ за ракия при една добра реколта, отъ лозята и овощнитѣ градини, въ държавното съкровище ще постѣпватъ срѣдно годишно около 25 — 30 милиона лева отъ акцизъ и толкова отъ общински налогъ, или всичко 50 — 55 милиона лева бруто. Ако приемемъ, че разхода на държавата по издрѣжка на службата по акцизитѣ и общинския налогъ на виното и материалитѣ за ракия възлиза на 10 милиона лева, остава чисто за държавната каса около 40 — 45 милиона лева.

По даннитѣ на Министерството на земледѣлието и д. и., въ България е имало презъ 1929 год. 857,531 декара лозя, презъ 1930 година — 675, 650, презъ 1931 год. 907, 157, презъ 1932 г. — 920,840 декара. Въ края на 1933 год. може би действителното пространство на лозята да е къмъ единъ милионъ декара. Има сжщо и около 250,000 декара овощни градини. Тия данни схождатъ съ даннитѣ на Главната дирекция на статистиката.

Лозята и овощнитѣ градини, както и всички други земледѣлски култури сж обложени съ поземленъ данъкъ. Съгласно закона, общата сума на поземления данъкъ се определя въ приходния бюджетъ на държавата и после се разиѣта по окржи, околии и общини, съобразно обработваемата площъ, естеството на културитѣ, получавания доходъ и пр. Отъ цѣлата събрана сума, половината отива въ държавната каса, а другата половина се разпредѣля както следва:

61% за общината

20% за окржа

9% за пострадалитѣ отъ войнитѣ и

10% за постройка на нови желѣзници и пристанища.

Презъ последнитѣ три години въ Държавното съкровище сж постжили следнитѣ суми отъ поземленъ данъкъ.

Презъ 1930/931 год. — 352,428,570 лева.

„ 1931/932 год. — 355,288,245 „

„ 1932/933 год. — 358,823,740 „

Толкова е постжило въ общинскитѣ и окржжни каси и въ поменатитѣ два фонда. Общо е постжило кржгло по около 700 — 720 милиона лева срѣдно годишно.

Отдѣлни партии по култури не се водятъ въ централното управление за прѣжитѣ данъци, затова не може да се каже колко отъ тази сума се пада на лозята и колко на овощнитѣ градини. Знае се, обаче, че поземлениятъ данъкъ се движи между 25 и 50 лв. на декарь лозе отъ III-та категория, 40 и 70 за II ра категория и 70 до 100 лева за I-ва категория.

Сумата 45 милиона лева, която както се спомена, може да се очаква да постжи отъ акцизъ и общински налогъ, би могло да бжде разхвърлена върху лозята и овощнитѣ градини, разпредѣлена на единица площъ по категория. Това би съставлявало единъ допълнителенъ поземленъ данъкъ, замѣнящъ акциза.

Ако се приеме, че отъ цѣлата площъ лозя 800,000 декара сж на площъ — на петъ и повече години и бждатъ обложени срѣдно съ 50 лева на декарь, би се получила една сума отъ 40,000,000 лева.

Ако отъ наличната площъ овощни градини 170,000 декара сж на плодъ — на 8 и повече години и бждатъ обложени съ 30 лв. на декарь, би се събрала друга една сума отъ 5,000,000 лв.

Сборътъ отъ тия две числа дава гърсенитѣ 45,000,000 лв.

Събирането на този данъкъ би трѣбвало да стане по реда на събиране поземления данъкъ и отъ сжщата служба.

Въ данъчната книжка на всѣки земеделъски стопанинъ къмъ данъка за лозята и овощнитѣ градини, ще се добави и допълнителния поземленъ данъкъ, опредѣленъ отъ общинската размѣтателна комисия и ще се заплаща едновременно съ другия. Тази идея не е нѣщо ново.

Още въ началото на 1925 год., по настояването на Българския Лозарски Съюзъ, бившия м-ръ на финанситѣ г. П. Тодоровъ бѣше изготвилъ единъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ въ горната смисль.

Въ мотивитѣ на този законопроектъ се казва между другото:

„Съ замѣняване акциза върху виното и материалитѣ съ допълнителенъ поземленъ данъкъ се преследва целта да се освободи населението отъ прекалено голѣмитѣ формалности, а по нѣкога и отъ прѣчкитѣ, които срѣщатъ лозаритѣ и овощаритѣ, а сжщо и да се постигне едно по-справедливо облагане за производителитѣ на вина и материали. Новата система ще постави край на контрабандата, която деморализира данъкоплатци и държавни служители и чрезъ която недобросъвестнитѣ избѣгватъ плащането на данъка.

Съ гореказанитѣ измѣнения ще се постигне едно значително намаление на службитѣ по акцизното ведомство, което ще позволи да се постигне едно голѣмо съкращение на персонала“.

Господа

Нека не си правимъ иллюзия, че тази система покрай многото преимущества нѣма своитѣ лоши страни.

На пръвъ погледъ тя е много съблазнителна, но ако внимателно добре, ще видимъ, че съдържа доста отрицателни нѣща.

Преди всичко, едно евентуално прилагане на тази система предполага едно точно измѣрване на лозята и овощнитѣ градини и вписването имъ въ емлячнитѣ регистри.

При сегашната система данъка се плаща съобразно произведеното количество вино и материали, а при новата той ще се плаща и при оръжайни и при неурожайни години.

Ще се породи известно незадоволство между ония, които продаватъ гроздето и плодоветѣ си въ прѣсно състояние или ги изпозуватъ за гроздовъ сокъ, рачели, мармаладъ и пр., макаръ, че тѣ въ сжщностъ реализиратъ по-голѣмъ доходъ отъ ония, които ги изпозуватъ за вино и ракия.

Опасността отъ контрабандно варене на ракия отъ захарно цвекло, царевича и др. би се увеличила. Нѣма никаква гаранция, единъ день да се въведе наново акциза върху вината и материалитѣ, като се запази и допълнителния поземленъ данъкъ.

Разбира се, между две злини винаги се предпочита по-малката.

Вие, Господа, които носите тежеститѣ на производителитѣ-данъкоплатци, които познавате положението, които имате поука-

та отъ опита, кажете Вашето мнение. Кажете го обективно и добросъвѣстно, за да се вземе съответното решение, което да отговаря на Вашитѣ интереси, на интереситѣ на българското лозарство и овощарство, като се запазятъ и тия на държавното съкровище.

Лозарската криза и монопола на спирта и ракиитѣ

(Рефератъ, четенъ отъ д-ръ Ал, Стойковъ на XIV редовенъ лозарски конгресъ на 4.III.1934 год.)

(Продължение отъ кн. 1).

Разхода за обработването на 1 декаръ лозе е 950 лева заедно съ поземеления данъкъ, поправкиѣ иа сѣчва и машини е около 1150 лева годишно. Като се прибавятъ лихвитѣ и амортизацията на вложения капиталъ, които възлизатъ на около 1250 лева, годишния разходъ става 2350 лева. Да приемемъ този разходъ равенъ кржгло на 2000 лева. Срѣдния добивъ отъ декаръ лозе у насъ отъ 1924 г. до 1929 е 435 кгр., азъ го приемамъ равенъ на 500 кгр. При това положение 1 кгр. грозде струва на нашия стопанинъ 4 лева (надницата при изчисляване разходитѣ на лозето е взета равна на 30 лева). Отъ 1 кгр. грозде може да се добие при пресоване на джибритѣ 75 гр. спиртъ 100 градусовъ. Или литѣра спиртъ произведенъ отъ грозде струва 53 лева само отъ суровия материалъ, безъ да се държи смѣтка за разходитѣ по изработката. Приблизително тази е костуемата цена и на сливовия спиртъ. Единъ килограмъ царевица струва на нашия стопанинъ при сжщата надница отъ 30 лева и като се държи смѣтка и за другитѣ разходи около 2'50 лева. Отъ 1 кгр. царевица се добива 350 гр. спиртъ или литѣръ спиртъ полученъ отъ царевица струва отъ суровия материалъ около 8 лева. Още по-евтино струва спирта, полученъ отъ меласата, която остава при фабрикацията на захаръта. Този спиртъ включително всички разходи по производството му струва около 6 лева. И така, при възможността да се произвежда у насъ спиртъ по срѣдна костуема цена 7 лева, държавата протезира производството на спиртъ, чиято цена е 7 пжти по-висока. Въ едно частно стопанство подобно разхищение не би намѣрило никакво оправдание, какво разумно оправдание може да се даде въ държавното стопанство? За да не бжда криво разбранъ, дължа веднага да подчертая, че азъ не съмъ ни най-малко за незабавното преминаване къмъ производството на спиртъ отъ евтнини материали. Би грѣбвало, обаче, голѣмата жертва, която се прави за смѣтка на народното стопанство да бжде обмислена. Сжществуващото днесъ положение на нѣщата не е отъ полза за никого. То е чисто и просто безплодно прахосване плодоветѣ отъ тежкия трудъ на нашия земледѣлецъ. Че това е така, говорятъ следнитѣ факти:

Костуемата цена на 1 литѣръ плодовъ спиртъ е както казахме около 50 лева. Като прибавимъ расходитѣ за изваряване

ще дойдемъ до цената 55 лева. Къмъ тази сума трѣбва да се прибави и заплатения акцизъ за материалитѣ, отъ които е изваренъ спирта. Най-малкия размѣръ на този акцизъ пресмѣтнатъ за 100 градусовъ спиртъ е 15 лева. Или коштуемата цена на литъръ 100 градусовъ спиртъ става 70 лева. Днесъ производителя продава този спиртъ по 32—35 лв. т. е. съ една загуба отъ 35 лв. на литъръ. Тази загуба нѣма на кжде да се отнесе освенъ върху надницитѣ и ако направимъ съответно пресмѣтане по обратенъ редъ ще дойдемъ до надница отъ 5 лева за тежкия трудъ на лозе, като отъ друга страна да лихви, амортизация, погашения и пр. на капитала, сѣчива и др. не може да става и дума. Всичко това отива въ пълна загуба (1000 гр. спиртъ = 35 лв. минусъ 15 акцизъ = 20 лева. 1000 гр. 20 лв. 75 гр. = 1 кгр. грозде = 1'50 лв. 435 по 1'50 = 650 лева. 950—650 = 300 лева загуба отъ обработка или по 30 лева на надница).

Да видимъ какви сж облагитѣ за държавата отъ съществуващия днесъ режимъ за плодовия спиртъ? Никой не може да твърди, че спирта, като материалъ за приготвяне на спиртни питиета е продуктъ отъ първа необходимостъ. Той е по-скоро артикулъ за удоволствие и като така справедливо е да бжде обремененъ. Въ Полша, кждето монопола на спирта е отдавна въведенъ, прихода на държавата отъ този артикулъ надминава 6 милиарда лева. Какви сж постъпленията отъ спирта у насъ?

За периода отъ 1924—1928 г. е постъпило общо отъ облагането на материалитѣ за ракия и спиртъ 252,678,294 лв. или срѣдно за година 52 милиона лева. За финансовата 1931/32 г. сж постъпили само 15,210,000 лева и за месеца отъ настоящата бюджетна година сж постъпили 12,232,022 лева. За сжщата година постъпленията отъ акциза на виното сж 19,538,172 лв., или общо отъ вино и ракия около 32 милиона лева и това при една консумация въ страната на повече отъ 100 милиона литри вино и надъ 10 милиона литри спиртъ, когато отъ консумацията на 3,500,000 кгр. тютюнъ държавата е събрала 642,556,121 лв. Ако раздѣлимъ общата сума на постъпленията отъ алкохола съ количеството на годишната консумация на спиртни питиета, то реалния облогъ на 100 градусовъ литъръ спиртъ не надминава за нѣкоя година 5 лева, а за последнитѣ 2 години се свежда на по-малко отъ 2 лева. А отъ друга страна държавата събира за 1 кгр. захаръ по 8'25 лв., за 1 кгр. соль 1'80 лв., за 1 кгр. оризъ 2 лева и най-после, за да не изброявамъ всичко, за 1 кгр. брашно за насщния ни хлѣбъ 1 левъ. Естествено, това е едно нормално положение на нѣщата, защото установения принципъ на една разумна фискална политика е да се облагатъ предметитѣ на луксъ и на прищѣвки, а не тѣзи отъ първа необходимостъ, та дори и насщния хлѣбъ. Случая съ последния артикулъ все пакъ може да намѣри оправдание въ това, че облагането, което се прави цели да помогне на земледѣлеца-производителъ. Какво оправдание, обаче, може да намѣри тази превратна фискална политика по отношение на спирта, когато производи-

теля-лозарь продъжава да продава своитѣ продукти на безценица и да изнемогва. И ако казаното до тукъ дава основание щото тази фискална политика да бжде наречена „единъ стопански абсурдъ“, и по-малко основателно е да се постави въпроса и за моралната стойностъ на една политика, която отъ една страна повишава цената на хлѣба, захарьта, солъта и др. предмети отъ първа необходимостъ въ името на голѣмитѣ народостопански интереси, а отъ друга страна предлага на консуматера евтинъ спиртъ, за да се опива и забрави неволята си. Прочее, крайно време е, тази погрѣшна фискална политика по отношение на спирта да се коригира. А това може да стане веднага и при най-голѣми изгоди, както за производителя, така и за държавата само чрезъ въвеждане на монопола за производството на спирта.

Повтарямъ, че при днешното положение на лозарството не може да става дума за другъ монополъ, освенъ този на плодoвия спиртъ. Следъ като въ редъ години грѣшкитѣ на нашата акцизна политика докараха лозарството въ страната ни до положение да дава на пазара изобилни материали за производство на спиртъ, не може сжщото лозарство, което съставлява поминъка на повече отъ 100,000 семейства да се остави на произвола на сждбата. Излишъцитѣ, които ще се получатъ отъ монопола въ сравнение съ сегашнитѣ постжпления трѣбва преди всичко да бждатъ употребени, за да се поправятъ грѣшкитѣ на миналото и да се насочи лозарството ни въ правиленъ пжтъ. Само тогава ще може да става дума за преминаване къмъ производство на по-евтинъ спиртъ.

Нека сега видимъ какъ трѣбва да се разбира прилагането на единъ монополенъ режимъ за производството на спирта и какво може да очакватъ отъ него държавата и частния стопанинъ лозарь или овощарь. Много естествено е, че единъ монополенъ режимъ, който би почналъ съ събиране на готови ракии е предварително обреченъ на неуспѣхъ. За да бжде монополния режимъ ефикасенъ, необходимо е да се отиде малко по-надалече. Държавата трѣбва да си запази привилегията на единственъ производител на спиртъ и ракии чрезъ дестилация отъ каквито и да било материали, при какъвто и да е градусъ на крепкостъта. Всички частни казани трѣбва да бждатъ иззети, продадени и изплатени съ равностойностъта отъ продажбата имъ, като металъ. Ще останатъ само казанитѣ за преваряване на спиртни напитки и то въ специални помѣщения, далече отъ всѣкакъвъ складъ на материали за спиртъ и подъ непосредственъ контролъ на властъта. Ако се предвидятъ безпощадни санкции за контрабандно дестилиране, ако се предвидятъ отъ друга страна голѣми възнаграждения за откривателитѣ на контрабанда, намъ се струва, че всѣка опасностъ отъ скрито производство ще изчезне.

Възниква следъ това следния труденъ на пръвъ погледъ въпросъ. Какъ ще става събирането на суровитѣ материали: вина, джибри и други плодови каши и где ще става складирането и изваряването имъ. Този въпросъ би се разрешилъ сравнително лесно и твърде ефикасно по следния начинъ. Всѣка об-

щина, намираща се въ производственъ лозарски или овощарски центъръ, ще се снабди на свои срѣдства съ една или нѣколко винарски преси по размѣръ въ зависимость отъ голѣмината на производствения капацитетъ на района ѝ. Такива преси се изработватъ у насъ и могатъ да пресоватъ до сухо отъ 200 до 20,000 кгр. въ часъ.

По гроздоберъ, всѣки производителъ срещу заплащане на минимална такса може да си обслужи съ общинската преса и пресува материалитѣ си. Пресуваното вино ще прибере въ лина, а сухитѣ остатъци ще превози при свободно време на лозето или градината си за наторяване. Наесень, когато привърши полскитѣ си работи, производителя ще откара въ нѣколко бѣчви пресуваното вино до най близката държавна спиртоварница, където ще бѣде оценено споредъ алкохолния му градусъ и прието срещу квитанция за изплащането му. Подвоза на вината може да става по опредѣленъ нарядъ за всѣка община, така че въ спиртоварницата да не става много натрупване и да не се явява нужда отъ построяване на голѣми депозити.

Самитѣ спиртоварници ще се инсталиратъ въ центроветѣ на производственитѣ райони, съ огледъ щото най-отдалечения пунктъ да не отстои на повече отъ 15 до 20 клм. (Следва).

ИЗЪ ПРАКТИКАТА И НОВОСТИ

П. Н. Антоновъ — Варна

Предпазната служба въ услуга на лозаритѣ

Презъ миналата 1933 год, въ нѣкои сколии у насъ, въ това число и Варненската селска, биде застѣпена предпазната лозарска служба и то само по отношение на появата и борбата съ пероноспората. Отъ страна на Земледѣлскитѣ катедри и агрономствата въ избранитѣ околии ежедневно телеграфно се съобщава на Лозарската опитна станция въ гр. Плѣвненъ данитѣ за метеорологическитѣ явления и то главно — барометрическото налягане, влагата въ въздуха и температурата. Станцията, въз основа на тия дани, опредѣляше и съобщаваше на Катедри и Агрономства, за разгласяване между стопанитѣ — лозари, кога да започнатъ и до кога да привършатъ I, II и III-то прѣскане на лозитѣ за предпазването имъ отъ пероноспората (маната или балсарата).

Безспорно инициативата на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти (Отдѣление земледѣлско) и дейността на станцията въ гр. Плѣвненъ въ това направление заслужаватъ най-голѣма похвала. Съ въвеждането на тая служба се указва особено на новоначинающитѣ лозари една ценна услуга отъ естество не само да гарантира, до голѣма степенъ резултатитѣ отъ тѣхния трудъ, но и да се запази единъ националенъ добивъ. Отъ застѣпването на тая служба, като всѣко едно но-

въведение не могатъ още презъ първата година да се очакватъ максимални резултати, а не сж изключени и обратни ефекти. Важенъ е въпроса досежно правилната постановка и провеждането на нововъведението. По отношение на добрата постановка по малкия брой околии и населени мѣста, подобрани съ огледъ интелекта и заинтересоваността на лозаритѣ, е отъ голѣмо значение, понеже лесно и бързо доловими сж резултатитѣ. Колкото, обаче, се отнася до провеждането, то тамъ вече предвидливостта и добрата организация трѣбва умѣло да се трасира пѣтя. Преди всичко нарежданията на станцията, съ които се фиксираха датитѣ за започването и траянето на прѣсканията, още сжщия день трѣбваше да се довеждатъ до знанието на лозаритѣ и въ най-отдалеченитѣ избрани села, а това именно за най-голѣмо съжаление не ставаше. Въмѣсто да бжде използванъ телефона или телеграфа, нарежданията се изпращаха по пощата, която се отнася отъ града за селата не всѣки день. Отсжтствието на сек. бирника отъ общината ставаше причина да се забавятъ нарежданията съ други 1—2 и повече дни, като сжщитѣ биваха следъ седмица разгласявани въ селата малко по отдалечени отъ седалището на общината, въ състава на които се числятъ.

За отстранение на всички тия прѣчки, които сж отъ естество да компроментиратъ тая отъ тѣй-голѣмо значение служба, обекта на която трѣбва да се разшири, смѣтамъ че е наложително да се направи следното:

1. Да се въздействува чрезъ специални сказки, беседи и по единично върху лозаритѣ, особено ония, които минаватъ за побудни и напредничави и на който действията служатъ за примѣръ въ селото. Да се изисква отъ лозаритѣ да се запасятъ съ нужнитѣ имъ количества синь камъкъ и варь, както и да поставятъ и държатъ въ пълна изправностъ машинитѣ си прѣскачки.

2) Да се спечели готовността на управата на лозарската кооперация или д-ство, за максимални усилия за провеждането на службата. Тамъ гдето нѣма лозарска кооперация или дружество, да се основе поне дружество.

3) Пълното съдействие и материалната подкрепа на общинитѣ трѣбва да се издействува. Телеграмитѣ или телефоннитѣ разговори да бждатъ за тѣхна смѣтка, а полученитѣ нареждания най-бързо да се разгласяватъ, а въ отдалеченитѣ села, влизаци въ състава на общината, да се разнасятъ съ специални куриери.

4) На видни мѣста, а най-добре на главнитѣ изходни пѣтища край селата, да се направятъ специални табели, гдето да се залепватъ съобщенията. Тия съобщения могатъ да бждатъ напечатани съ едри букви отъ страна на Агрономствата съ различни за отдѣлнитѣ прѣскания цвѣтове и да се попълватъ само датитѣ и

5) Усилена устна пропаганда обхващаща всички лозарски села отъ страна на агродеятелитѣ презъ времето на прѣскането.

При такава една организация на работата резултатитѣ не ще закъснѣятъ и лозаритѣ ще бждатъ лесно спечелени за най-скорошното пристѣпване къмъ разширение на службата.

Разширена тая служба ще обхваща вече подсещането и краткото напътствие досежно навременното и правилно извършване на дадени технически работи около отглеждането на лозата, защото никой не може да отрече факта, че се допушат множество грѣшки. Мѣстото не ми позволява да се спущамъ въ подробности по въпроса. Вънъ отъ това не е трудна, нито пъкъ съпроводена съ голѣми разходи, работа да се постави въ селското читалище, общинското здание или пъкъ на друго по-видно мѣсто на селото, една витрина (шкафче), въ което да се излагатъ болести и неприятели на лозата и овощнитѣ дървета, сортове грозда и овощия и пр., като се даватъ кратки описания, напътствия за борба и пр. пр. Учителитѣ отъ зимнитѣ и допълнителнитѣ землед. училища и всички останали агродеятели съ това ще иматъ възможността да вършатъ една конкретна и благодатна работа, която непрестано ще буди все по-голѣмъ и по-голѣмъ интересъ между стопанитѣ.

Вече шестъ години отъ като въ гр. Варна, отъ страна на агродеятелитѣ на общинска служба, е застъпена тѣй наречената предизвестителна служба, която представлява едно пълно разширение на предпазната служба, каквото по-горе е очертано. Тая служба е дала и дава своитѣ резултати и тя е станала една необходимостъ за лозаритѣ. Надѣвамъ се, че това може да се постигне и въ много други лозарски центрове у насъ при желание и добра воля.

ПРОПАГАНДА НА ВИНОТО И ГРОЗДЕТО.

К. Печевъ

Н-къ Отдѣлъ при Л. Оп. Станция.

Гроздовия сокъ като храна, пиетие и лѣкъ.

Въпроситѣ за храната и храненето сж отъ тѣзи въпроси къмъ които се проявява все по-голѣмъ интересъ. Въ последно време тѣ минаватъ като едни отъ най-важнитѣ въпроси, защото съ храната и храненето сж нераздѣлно свързани здравето и душевното разположение на индивида.

Какво разбираме подъ думата храна? Храна е всѣка субстанция, която погълната отъ организма служи да навакса загубитѣ му на материи, както и да поддържа неговитѣ сили и активностъ.

Всѣкому е известно, че работата на нашия организъмъ е свързана съ загуба на енергия и топлина.

Отъ научна гледна точка, задачата на храната е двойка:

- 1) Да служи за градежъ, като строителенъ материалъ за организма и
- 2) За създаване на топлина и енергия или съ други думи за организма храната има: а) пластична и в) калороенергетична функция.

За да оправдае първото си предназначение тя трѣбва да съдържа ония елементи отъ които е изграденъ нашия организъмъ.

За изпълнението на втората си функция тя трѣбва да внася горивни материали въ него. Отъ тукъ излиза на яве, че една храна, която приемаме при храненето е толкова по-полезна, колкото по-голъмо количество съдържа отъ ония елементи отъ които е образувано нашето тѣло и отъ тѣзи отъ които се развиватъ най-много топлина и енергия.

Кои сж най-необходимитѣ съставни части на храната?

Тѣ сж:

1. Бѣлтѣчнитѣ
2. Тлѣстинитѣ
3. Захаритѣ (вжглехидратитѣ), които сж главния източникъ на мускулна работа и сили.
4. Минералнитѣ соли
5. Водата, която е елемента на храната, която служи да замѣсти загубата на вода отъ организма, загуба настъпила поради дишането, потенето, отдѣляне на урина и пр.

Освенъ тѣзи основни групи на хранителни вещества се откриха въ последно време и други които играятъ крайно важна роля при храненето изобщо, особено за малкия подрастващъ организъмъ. Това сж витаминитѣ.

Следователно идеалната храна би била тази която съдържа и то въ достатѣчно количество всички посочени материали, такава пълна храна, за жалость нѣма.

Една богата храна, но не пълна е именно *гроздовия сокъ*.

Гроздовия сокъ се явява като една много добра, лѣка, питателна, здрава храна за организма. Това се вижда отъ неговия съставъ.

Съставъ на гроздовия сокъ за 1 литъръ:

Относително тегло	1'075 — 1'110
Екстрактъ	200 — 295 гр.
Гроздова захаръ	175 — 265 „
Органически киселини	5 — 9 „
Минерални вещества	2'5 — 4 „
Органически вещества	0'25 — 4 „
Витамини, липоиди, диастази и др.	

Следователно гроздовия сокъ съдържа почти всички необходими за организма хранителни елементи и то въ голѣма доза съ изключение на бѣлтѣчнитѣ.

Колкото за тлѣстинитѣ тѣ се напълно замѣнятъ отъ захарнитѣ (вжглехидратитѣ).

Съставнитѣ части на гроздовия сокъ и тяхното значение за организма.

1. Водата. Въ гроздовия сокъ водата съставлява най-голъмата частъ, а именно на 1000 части тя влиза съ 700 до 850 части, нейното количество зависи отъ количеството на захарята т. е. отъ степенята на узрѣването на гроздето. Растителната во-

да е идеално чиста отъ вредни за човѣшкия организмъ вещества, служи да промива (прочиства) и утолява жайдата на организма и най-важното служи като превозно сръдство за храната по цѣлото тѣло.

2. Захарьта е най-важната съставна часть на гроздовия сокъ. Като храна гроздовата захарь далечъ превъзходствува цвекловата и трѣстиковата, защото тя направо се приема отъ организма, безъ да претърпява промѣна. Напротивъ цвекловата захарь преди да бжде използвана за организма като храна, трѣбва да се превърне въ инвертна захарь ($C_{12}H_{22}O_{11} + H_2O = C_{12}H_{24}O_{12}$) за което се изразходва известна енергия отъ организма.

3. Органическитѣ киселини. Тѣ придаватъ приятенъ и свежъ вкусъ на гроздовия сокъ.

Макаръ гроздовия сокъ да съдържа киселини, тѣ се отнасятъ въ организма алкалично.

Киселинитѣ изгарятъ въ тѣлото, превръщатъ се въ карбонати, съ което запазватъ алкалната реакция на кръвьта и предпазватъ отъ бѣбречни, жлъчни и други заболявания.

Карбонатитѣ неутрализиратъ излишека на киселини въ тѣлото.

Органическитѣ киселини на гроздовия сокъ подбуждатъ къмъ по-богато отдѣляние на слюнка, стомашенъ и чревенъ сокъ. Плодовитѣ киселини сж отъ значение още за утоляване на фалшивата жайда, тѣ поощряватъ и отдѣлителната дейность на бѣбречитѣ и кожата, съ това тѣ се явяватъ като пречистители на кръвьта.

Киселинитѣ иматъ още способность да парализиратъ, дори да убиватъ вреднитѣ бактерии съ което тѣ действуватъ дезинфекционно въ организма.

Въ гроздовия сокъ се сръщатъ следнитѣ органически киселини: винена ($C_4H_6O_6$), ябълчна ($C_4H_6O_5$), лимонова ($C_6H_8O_7$) и гликозова ($C_2H_4O_3$).

Една голѣма часть отъ органическитѣ киселини въ гроздовия сокъ сж свързани подъ формата на соли на К Са Мд и др.

Минералнитѣ киселини HCL, H_2SO_4 , H_3PO_4 , се намиратъ подъ формата на соли въ гроздовия сокъ.

4. Минерални вещества, това сж солитѣ на К, Mg, Fe, Na, P и др. Всички елементи и съединения влизаци като съставна часть на минералнитѣ вещества на гроздовия сокъ сж потрѣбни за изграждането на човѣшкия организмъ и за подържане на здравето.

Въ съдържанието на минералнитѣ вещества лежи истинската здравна стойность на гроздето. 100 гр. гроздовъ сокъ има три пжти повече пепелни (минерални) вещества отъ колкото 100 гр. изварено свинско месо, още повече, че тѣзи материи се намиратъ въ гроздовия сокъ въ една подходяща форма за използване, безъ много да се измѣнятъ химически при храносмилането.

5) **Органически материи** — Гроздовия сокъ съдържа още и други ценни материи, като багрилни, джбилни, диастази, като инвертазата, оксидаза и др., между които се числи и единъ протиолетиченъ ензимъ, който спомага много при храносмилането особено на месото.

6) Друга една много важна съставна частъ на гроздовия сокъ сж групата на *Витаминитъ*, чиито откриване и оценяване датира отъ най-ново време.

Въ гроздето, следователно и въ гроздовия сокъ се срѣщатъ въ достатъчно количество витаминитъ: В, С, Д, Е, т. е. тѣзи които ускоряватъ растенето и възбуждатъ стомашнитъ и др. жлези, тѣзи които действуватъ противъ разлагането на кръвта, тѣзи които обслужватъ мускулитъ съ фосфорни съединения, тѣзи които осигуряватъ правилното калциране на коститъ.

Съ пиенето на гроздовъ сокъ, нуждитъ на организма на до тукъ изброенитъ материи сж задоволени, и хората сж запазени отъ заболяване, дължащо се на тѣхното отсъствие.

Отъ току що изложеното проличава ясно голѣмата хранителна стойностъ на гроздовия сокъ, което е било одавна оценено. Още лѣкаритъ отъ древността сж препоръчвали гроздето и гроздовия сокъ, като лека питателна храна, идеално разслабително и като още по-добро предпазно и лѣчебно сръдство, както за старитъ, така и за децата, както за здравитъ, така и за болнитъ.

Гроздовия сокъ се препоръчва на ревматичнитъ, страдащитъ отъ подагра, запекъ и редица други болести.

Следователно, гроздовия сокъ е призната храна, оцененъ и превъзходенъ лѣкъ.

Нѣма народъ, който да не обича гроздовия сокъ, стига да може да си набави, да си купи. Ние, при нашитъ благопрвятни климатически условия за вирението на лозата, сме поставени въ едно завидно положение. Докато севернитъ народи предпочитатъ гроздовия сокъ предъ всички други безалкохолни питиета, като питие, храна и лѣкъ, купуватъ го и го пренасятъ отъ далече (отъ чужди страни), то у насъ гроздовия сокъ е наше домашно питие, винаги намирано въ изобилие и на достъпна (ниска) цена.

При това положение гроздовия сокъ трѣбаа да стане всѣкидневно питие, въ всѣка къща, на всѣка българска трапеза презъ цѣлата година.

Защото отъ всички безалкохолни напитки „Гроздовия сокъ“ има най-висока стойностъ като храна, питие и лѣкъ.

Гроздовия сокъ неможе да бжде превъзходенъ нито като храна, нито като питие, нито по вкусъ, нито по лѣчебни и здравни свойства отъ нито едно безалкохолно питие, като бозата, лимонадата, сайдерътъ, пивоквасътъ и др.

Запазването на гроздовия сокъ въ добритъ винарски изби става много лесно презъ цѣлата година, следователно всѣки българинъ трѣбва да предпочита и пие само гроздовъ сокъ.

КООПЕРАТИВНИ.

КООПЕРАТИВНА ЦЕНТРАЛА
НА ЛОЗАРИТЪ ВЪ БЪЛГАРИЯ

№ 2

3 априлъ 1934 год.

София

ул. „Ст. Караджа“ 7.

*До Лозаро-винарскитѣ коопе-
рации, просвѣтно-професионалнитѣ
лозарски дружества и всички ло-
зари въ страната.*

Съгласно опредѣлението на Ссфийския окръженъ сждъ отъ 5 мартъ, подъ № 513, основаната презъ миналата 1933 година Кооперативна Централа на лозаритѣ въ България е регистрирана при сжщия сждъ подъ № 200/933 год. Опредѣлението на сжда е обнародвано въ брой 282 отъ 17 мартъ т. г. на Държавенъ вестникъ.

За горното като Ви съобщаваме, молимъ Ви да проагитирате целитѣ и задачитѣ на сдружението и привлѣчете възможно повече членове — колективни и лични.

По силата на решението на управителния съветъ, взето въ заседанието му на 6 мартъ, протоколъ № 1, членоветѣ-основатели и ония, които сж приети по установения редъ, до началото на м. априлъ т. г. трѣбва да внесатъ встѣпнителната си вноска и стойността на записанитѣ дѣлове на два пкти. Половината до къмъ 10 априлъ и другата половина до къмъ 10 май т. г. Разсрочката въ изплащането на дѣловетѣ и встѣпнителната вноска за ония, които ще бждатъ приети следъ 1-ви априлъ, управителниятъ съветъ ще опредѣли допълнително и ще се съобщава всѣкому по отдѣлно.

Срещу внесенитѣ суми ще се издаватъ временни разписки, които впоследствие ще се замѣнятъ съ дѣлове.

Всѣки желающъ да бжде членъ на Кооперативната Централа, трѣбва да подаде заявление по приложениа образецъ.

Кооперативното сдружение, кандидатъ за колективенъ членъ, трѣбва да приложи къмъ заявлението си преписъ отъ устаза си и отъ протокола на годишното или извънредно общо събрание, че желае да членува на Централата, както и последния си балансъ. Ако сдружението не е кооперативно, къмъ заявлението се прилагатъ сжщитѣ документи, безъ баланса.

Кандидатитѣ за лични членове прилагатъ къмъ заявлението си удостоверение отъ общината, че притежаватъ (5) петъ или повече декара лозя и писмо отъ мѣстното лозарско дружество или лозаро-винарска производителна кооперация, ако има такива, че членуватъ на едното или на другото отъ тия сдружения. Кандидатътъ не трѣбва да е лишенъ отъ граждански и политически права, да е честенъ и благонадеженъ. Препоръчителите може да бждатъ двама лични членове на Централата или единъ колективенъ.

Баланса на Кооперативната Централа на лозаритѣ въ България на 30 мартъ т. год. е билъ:

Приходъ: 4,300 лева, плюсь 80,050 лв. вложени въ Б. Ц. К. банка отъ бившия съюзъ на българскитѣ лозаро винари.

Разходъ: 4520 лв. по учредяването на сдружението.

Дѣловетѣ и встѣжителнитѣ вноски на 32 души отъ членоветѣ основатели не фигуриратъ въ прихода.

При това положение и главно като се иматъ предвидѣ целитѣ и задачитѣ на сдружението, което се явява да запълни една голѣма празнота въ нашата лозарска икономика, ние сме увѣрени, че ще развиее максимумъ усилія за да се привлѣкатъ въ редоветѣ на икономически сдруженитѣ лозари възможно повече членове и да се събере възможно по-голѣмъ дѣловъ капиталъ.

Упжтете всички желаючи да членуватъ на сдружението ни при попълване на заявлението и за снабдяването имъ съ удовствѣреніята, които следва да приложатъ къмъ сѣщото, като не забравяте никога, че само съ честни, благонадеждни и съзнателни членове едно сдружение може да преуспѣе и даде добри резултати и че носите моралната отговорность за лицата, които ще препоръчатъ за членове.

Просвѣтно професионалнитѣ лозарски дружества, които желаятъ да членуватъ на сдружението ни и които иматъ отъ по старитѣ устави, трѣбва да ги измѣнятъ споредъ приложения образецъ, като възприематъ точка „г“ на чл. 2, точка „г“ на чл. 8 и прибавката къмъ чл. 40 относно членуването имъ на Централата.

Устава на Централата, проекто-устава на професионално-просвѣтно лозарско дружество и формуляри заявления искайте направо отъ Кооперативната централа на лозаритѣ въ България ул. Ст. Караджа № 7 София.

Вие сами чувствувате голѣмата необходимость отъ по-скорошното започване на предвиденитѣ въ устава на сдружението работи и на първо мѣсто доставка на най-важнитѣ за лозаритѣ материали и обща продажба на гроздето. Но за да стане това, нужно е въ сдружението да влѣзатъ повечето отъ почтенитѣ български лозари, било като колективни членове чрезъ мѣстнитѣ си лозаро винарски организации, било като лични и да се събере по-голѣмъ дѣловъ капиталъ. Затова именно, разчитаме на Вашата дейность въ това отношение, за което предворително Ви благодаримъ.

Съ Кооперативенъ поздравъ:

Коопер. Централа на лозаритѣ въ България

Само чрезъ просвѣтена и организирана дейность и борба лозаря ще може да повдигне и защити поминъка си — лозарството.

ЗАКОНЪ

За насърдчение износа на вината

I. Общи положения.

Чл. 1. Вината, мъстѣта и гроздовата каша, които се изнасятъ за странство по начина, предвиденъ въ настоящия законъ, се освобождаватъ отъ акцизъ, общински налогъ, износно мито, статистическо право, такса за мѣрене и броене, товарно право, гербовъ налогъ и се превозватъ по българскитѣ държавни желѣзници съ 50% намаление.

Чл. 2. Внасянитѣ временно, съгласно чл. 214 отъ закона за митницитѣ, праздни сѣдове за пълнене съ вино и наново изнасяни, се освобождаватъ отъ таксата 1% върху стойността, отъ статистическо право, такса за теглене, мѣрене, броене и товарно право, ако бждатъ възвѣрнати обратно въ опредѣления срокъ. До връщането имъ обратно, митото, общинскитѣ налогъ и други такси и берии, които се събиратъ при вноса се обезпечаватъ съ писменни поржчителства.

Чл. 3. При условията, указани въ предшествующия членъ, се допуца временния вносъ и на депозитнитѣ и транспортни сѣдове, които могатъ да се внасятъ праздни и въ разглобено състояние, както и преситѣ, помпитѣ и други подобни предназначени за производството на вино. Срокътъ за връщането на единитѣ и другитѣ се опредѣля на 5 години. Този срокъ може да се продѣлжи отъ министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Чл. 4. Вносътъ на бутилки, тапи, капсули, амбалажъ и други необходими материали за производството на бутилкови вина, предназначени за износъ, както и тоя на машини и уреди за сѣщото производство се освобождаватъ отъ вносно мито, статистическо право, такса за мѣрене и броене, товарно право, гербовъ налогъ и други такси и берии.

II. Измѣрване на вината, предназначени за износъ.

Чл. 5. Предназначенитѣ за износъ вина, мъстѣ и гроздова каша се измѣрватъ въ всѣко време отъ комисията по общото измѣрване, когато тя действува, а когато не действува — отъ специална комисия въ съставъ: представителъ на данъчното управление, представителъ на общината и единъ мѣстенъ лѣкаръ, а тамъ дето нѣма данъчно управление — отъ кмета или секретарь-бирника, единъ учителъ и единъ мѣстенъ лозаръ. Когато тия материали — вина, мъстѣ и гроздова каша сж били вече измѣрени, износителтъ декларира въ данъчното управление, предназначено за износъ количество.

Чл. 6. При вдигане на вината, мъстѣта и гроздовата каша предназначени за износъ сѣщитѣ се освобождаватъ отъ предва- рително заплащане на следуемиятъ се акцизъ.

III. Реални складове.

Чл. 7. Предназначенитѣ за износъ вина могатъ да се приготвяватъ или влагатъ въ реални складове, съ цель да се преработятъ, било чрезъ подсилване съ захаръ и спиртъ, било по другъ начинъ.

Чл. 8. За реаленъ складъ се смѣта, специално помѣщение, отговорящо на дадени условия. Освенъ това, реални складове могатъ да бждатъ специални помѣщения или пѣкъ отдѣления къмъ винарскитѣ изби, били тѣ кооперативни или частни.

Всѣки реаленъ складъ за вина трѣбва да отговаря на даденитѣ условия:

1. Да има помѣщения, годни да побератъ най-мако 100,000 литри вино.

2. Да има отдѣлни помѣщения, приспособени за заключване и пломбиране, за временно запазване отпуснатитѣ безъ данъци захаръ и спиртъ.

3. Да има провѣренъ децималъ.

4. Всички транспортни и депозитни сждове да сж измѣрени и маркирани. На ония, които не разполагатъ съ такива сждове, се дава отъ Министерството на земледѣлито и държавнитѣ имоти срокъ отъ 3 месеца, отъ деня на откриването склада, да ги измѣрватъ и маркиратъ.

5. Да нѣма въ тѣхъ дестилационенъ апаратъ.

Чл. 9. Всѣки, който иска да открие реаленъ складъ, е длъженъ предварително да даде на министерството на земледѣлито и държавнитѣ имоти писменна нотариално завѣрена декларация, че поема задължение да изнесе до 1 августъ минимумъ 100,000 литри мѣстно вино.

Чл. 10. Необходимата захаръ и необходимиятъ спиртъ за подсилване на вината въ реалнитѣ складове, държавата отпуска безъ акцизъ, общински налогъ и вносно мито, за да се получи необходимата крепкостъ на виното максимумъ до 22⁰/₀.

Чл. 11. Приготовлението на петиотни вина отъ джибри и винена калъ, а сжщо и на вина отъ сухо грозде, захарно цвекло, ечмикъ, оризъ и др. въ реалнитѣ складове, е абсолютено забранено, поради което забранява си внасянето въ тия складове на сухо грозде, джибри, захарно цвекло, ечмикъ и др.

IV. Пренасяне на вината.

Чл. 12. Пренасянето на вината до реалнитѣ складове или до износната митница, когато се изнасятъ направо за странство, става съ преносително свидетелство, издадено отъ данѣчното управление, а дето нѣма таково — отъ общинското управление (чл. 7 отъ закона за облагане съ акцизъ вината).

За вината, които се изнасятъ отъ реаленъ складъ съ предназначение за странство, преносителното свидетелство се издава отъ държавния контролоръ при сжщи складъ.

Чл. 13. Пренасянето вино подлежи на провѣрки отъ властта. При тази провѣрка се допуща толерансъ 3⁰/₀ въ повече или въ по-малко.

Чл. 14. Предназначенитѣ за реаленъ складъ вина, грозде и други материали се превозватъ по българскитѣ държавни желѣзници съ 50% намаление.

V. Отпущане на захаръ и спиртъ.

Чл. 15. Захаръ за подсилване на вината въ реалнитѣ складове се отпуска само презъ време на ферментацията, а именно: отъ 20 септемврий до 15 ноемврий, а спиртъ се отпуска въ всѣко време. Отпущането на захаръ и спиртъ става по изрично нареждане на финансовото министерство.

Чл. 16. Щомъ захаръта пристигне въ склада, една комисия, въ съставъ: представителъ на данѣчното управление, представителъ на мѣстната агрономическа и общинска власти и въ притежствието на притежателя на последния, размѣсва захаръта съ мѣстъ или каша. За това размѣсване комисията съставя актъ, възъ основа на който финансовото министерство нарежда освобождаването на захаръта отъ акцизъ и общински налогъ.

Чл. 17. Спиртъ се отпуска само за вино, което е готово за износъ. Щомъ спиртътъ пристигне въ склада, комисията по предшествующия членъ, го размѣсва съ готово за износъ вино и последното така размѣсено, трѣбва да се изнесе за странство. Възъ основа на акта за размѣсването, финансовото министерство нарежда освобождаването на спирта отъ акцизъ, общински налогъ и мито.

Чл. 18. Вината, които се изнасятъ направо за странство, могатъ въ всѣко време да се подсилватъ съ спиртъ, допуснати отъ финансовото министерство безъ данѣци, въ вносната митница отъ комисията, предвидена въ чл. 26 отъ настоящия законъ.

VI. Контролъ и ревизии.

Чл. 19. Притежателятъ на реаленъ складъ е длъженъ да води складова книга, прошнурована отъ данѣчния началникъ. Въ нея той е длъженъ да вписва на приходъ и разходъ внесеното и изнесено вино.

Чл. 20. Реалнитѣ складове се ревизиратъ отъ ревизоритѣ по данѣцитѣ или отъ данѣчнитѣ началници и тѣхнитѣ помощници. Ревизиитѣ биватъ обикновени и ликвидационни. Обикновенитѣ се правятъ презъ всѣко време на годината, по нареждане на финансовото министерство, а ликвидационнитѣ — на 1 августъ, или когато притежателятъ на склада заявя, че ликвидира съ предприятието.

Чл. 21. Ако при ликвидационнитѣ ревизии се констатира, че притежателятъ на склада не е изнесълъ за странство 100,000 литри вино отъ склада направо за останалото количество се задължава да заплати съответния акцизъ на внесенитѣ количества захаръ и спиртъ, както и акциза на виното.

Ако въ едномесеченъ срокъ отъ ликвидацията не заплати следуемия се акцизъ, държавата слага ржка на виното и инвентаря до удовлетворение на вземанията.

Чл. 22. При ревизиитъ единъ килограмъ внесена въ склада захаръ ще се смѣта за 600 грама течность.

VII. Износъ на вината за странство.

Чл. 23. Вината отъ реалния складъ могатъ да се изнасятъ само за странство, но не и за мѣстна консумация.

Чл. 24. За всѣки износъ на вино за странство, се уведомява предварително финансовото министерство и министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Чл. 25. Пренасянето на вината до митницата става съ преносителни свидетелства. За вино, което се изнася отъ реаленъ складъ, преносителното свидетелство се издава отъ данъчната власть, а за виното, което се изнася направо, а не чрезъ реалния складъ, преносителното свидетелство се издава също отъ данъчното управление, а дето нѣма такова — отъ общинското управление.

Чл. 26. Щомъ виното пристигне въ митницата и следъ като бжде подадена износната декларация, комисията въ съставъ: единъ митнически чиновникъ, единъ представител на данъчния началникъ, единъ представител на мѣстната общинска власть и единъ представител на агрономическата власть, провѣрватъ дали виното отговаря на преносителното свидетелство, присъствуватъ при износа на виното за странство и съставляватъ на гърба на преносителното свидетелство, актъ за износа, въз основа на който ще се мине виното въ разходъ и ще се приспадне впоследствие акциза му.

VIII. Приспадане акциза на изнесенитѣ вина.

Чл. 27. Приспадането акциза на изнесенитѣ за странство вина, става само по нареждане на данъчнитѣ власти следъ представяне митнически декларации за направения износъ.

Чл. 28. Приспада се, по нареждане на финансовото министерство и акциза на вината, които сж унищожени въ склада или митницата отъ непреодолими сили: пожаръ, наводнение, пукване на сжда и др.

IX. Срѣдства за насърчение износа на вината.

Чл. 29. За подпомагане износа на вината, мѣстѣта и гроздовата каша, за подпомагане на частни инициативи, за пропаганда въ странство на българскитѣ вина чрезъ уреждане или участие въ изложби и други — се учредява при министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти специаленъ фондъ.

За горния фондъ се събиратъ следнитѣ приходи:

- 1) 5% отъ ежегодно събрания акцизъ върху вината, спиртнитѣ напитки и оцета.
- 2) 20% отъ глобитѣ, събрани отъ нарушения по закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета.

Сумитѣ отъ горния фондъ ще се изразходватъ по специално изработенъ за това правилникъ.

Х. Нарушения и наказания.

Чл. 30. Притежателятъ на реаленъ складъ, който не измѣри, или не маркира сждоветѣ си въ предвиденитѣ срокове по настоящия законъ се лишава отъ Министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти отъ облагитѣ по настоящия законъ.

Чл. 31. Който внесе въ склада си вино безъ преносително свидетелство, се наказва по чл. 14 отъ закона за облагане съ акцизъ вината.

Чл. 32. Ако при ревизия на реаленъ складъ, се констатира незаконенъ недоимѣкъ или излишѣкъ, притежателятъ на склада се наказва по чл. 105 ал. ал. V и VI отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата.

Чл. 33. Който не води никакви или води нередовно складовата си книга, или непрошнурована такава, се наказва по чл. 135 „е“, а оная който поправя цифритѣ на сждтата книга, се наказва по чл. 135 „м“ отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата.

Чл. 34. Притежателятъ на реаленъ складъ, който изнесе отъ сждтия вино за мѣстна консумация, се наказва съ заплащане десеторенъ акцизъ на изнесеното вино.

Чл. 35. По отношение на всички други нарушения, вината изнасяни за странство се третиратъ като обикновенитѣ вина и се прилагатъ съответнитѣ наказания, предвидени въ закона за облагане съ акцизъ вината, законътъ за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата и закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета.

Чл. 36. Констатирането на нарушения по настоящия законъ, както и налагането на наказанията става по реда, предвиденъ въ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата и за вината, спиртнитѣ напитки и оцета.

Чл. 37. Постановленията на чл. чл. 76 б, 122, 123, 137, 139 до 162 и чл. 168 отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата и на чл. чл. 171, 172 и 173 отъ закона за тютюна сж въ сила и по настоящия законъ.

Чл. 38. Предоставя се на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти да изработи правилникъ и да издаде наредби по прилагането на настоящия законъ.

МОТИВИ

къмъ законопроекта за износа на вината.

На виненитѣ пазари въ Сръдна Европа, главно въ Германия и Австрия, се търсятъ и пласиратъ вина за индустриални цели и купажиране, както и гроздова мѣстъ и гроздова каша за преработка въ съответнитѣ страни.

Поменатитѣ вина трѣбва да иматъ алкохолна крепкостъ до 22 процента. Знае се, че естественитѣ вина съдържатъ максимумъ 16 процента алкохолъ. Производството на изкуствени вина, каквито сж търсенитѣ съ 22 процента алкохолъ такива, е забра-

нено отъ закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета. За добиването имъ е необходимо съответно подсилване съ захаръ и спиртъ.

За да се даде възможность да се произведатъ тѣзи специални за износъ вина, се изработи и прокара презъ 1928 година единъ специаленъ „Законъ за насърдчение вината“ (обнародванъ въ Държавенъ вестникъ бр. 236 отъ 28. I. 1928 г.). Този законъ, изработенъ съвмѣстно отъ Министерството на финанситѣ и Министерството на земледѣлието се прилага отъ първото.

Сжщиятъ законъ, обаче, не даде никакви резултати, поради твърде ограничителнитѣ клаузи, вмъкнати въ него. Така напр. този законъ поставя като условие за производство на вина за износъ обзавеждането на специални винарски складове, наречени „реални“ (чл. чл 8 и 9) и задължава износителя (чл. 10) да поеме ангажиментъ съ писмена нотариално завѣрена декларация, че ще изнесе следъ гроздоберната кампания и най-късно до 1 августъ минимумъ 1,000,000 литри вино, като за целта се задължава да внесе въ Българската земледѣлска банка залогъ отъ 300,000 лева въ наличность, като гаранция предъ Финансовото министерство.

Указа се, че тѣзи услови сж неизпълними и отъ най-солидната винарска фирма

Освенъ това, съ чл. 11 отъ сжщия законъ се предвижда единъ чиновнически кадъръ отъ държавни контролѣори, на които заплатата, квартируването и всички добавъчни трѣбва да се предплатятъ отъ износителя за 6 месеца. Този париченъ разходъ безспорно отегчава много последния.

Отъ друга страна, максималната алкохолна крепкостъ на вината за износъ се опредѣля на 15 процента (чл. 12), а износителятѣ търсятъ главно вина съ крепкостъ къмъ 22 процента. Производството на такива, обаче, е забранено отъ сжществуващия законъ за вината, спиртнитѣ напитки и оцета.

Въ приготвения новъ законопроектъ за насърдчение износа на вината сж избѣгнати изтъкнатитѣ по-горе главни стѣпки, както и реди излишни формалности, които сж били причина до сега стариятъ законъ да нѣма никакъвъ ефектъ.

Така, съ чл. 8 се постановява, че за реаленъ складъ може да служатъ специални помѣщения или пъкъ отдѣления къмъ сжществуващи вече винарски частни или кооперативни изби, като капацитетътъ имъ се намалява на 100,000 литри.

Износителятъ се задължава да изнесе следъ гроздоберната кампания и най-късно до 1 августъ минимумъ 100,000 литри вино, вмѣсто 1,000,000 литри, както е въ стария законъ.

За обезпечение на това задължение не се изисква никаква предварителна парична гаранция, което е едно излишно обременяване. Сжществува само задължението, следъ изтичане на срока 1 августъ, износителятъ да заплати съответния акцизъ на внесенитѣ количества захаръ и спиртъ, както и акциза на виното на онова количество вино подъ 100,000 литри, което не е

успѣлъ да изнесе (чл. 21). При невъзможность да заплати поманатия акцизъ, държавата слага ржка на виното и инвентаря на износителя (чл. 21, алинея II).

При това, съгласно чл. 23, неизнесенитѣ вина не могатъ да се употрѣбаватъ за мѣстна консумация, освенъ ако отговарятъ на изискванията на Закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета. Неотговарящитѣ на тѣзи изисквания вина ще отиватъ само за индустриални нужди на страната: приготвление на оцетъ, виненъ дестилатъ и др.

Тѣзи обезпечения на фиска и нашето винарство сж предостатъчно силни, за да ни гарантиратъ за злоупотребление.

Въ представения законопроектъ, освенъ че максималния градусъ на вината за износъ се повишава на 22, но се и предвиждатъ улеснения, както на износа на вината, така и на износа на мѣстата и на гроздовата каша.

Освенъ това, въ специална глава IX на законопроекта се предвиждатъ срдства за насърчение износа на вината, като се постановява създаването на спецчаленъ фондъ. Последниятъ ще изиграе сжществена роля при износа на нашитѣ винени грозда и вина.

Тѣй като представениятъ законопроектъ е въ тѣсна връзка съ нашето лозарско стопанство и съ закона за вината, спиртнитѣ напитки и оцета, първото обектъ на грижитѣ на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти, а вториятъ прилаганъ отъ сжщото министерство, възприе се единодушно отъ специалната комисиия, натоварена да изработи самия законопроектъ, сжщия като стане законъ да се прилага отъ Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти.

Фискалната страна на засегнатата материя, обаче, се урежда изключително отъ М-вото на финанситѣ, както това се вижда отъ самитѣ текстове на съответнитѣ членове на законопроекта.

Комисиията, която изработи представениятъ законопроектъ, бѣ назначена отъ господина Министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти съ заповѣдъ № 473 отъ 23 мартъ 1933 год. съ следная съставъ:

1. Ив. Георгиевъ, главенъ инспекторъ при М-вото на земедѣлието.
2. З. Айрановъ, инспекторъ при М-вото на земедѣлието и държавнитѣ имоти.
3. Проф. Н. Недѣлчевъ отъ Агрономическия факултетъ.
4. П. Щърбаиовъ отъ М вето на финанситѣ.
5. Имре Хитиловъ отъ Министерството на търговията.
6. Димо Овчаровъ отъ Българската земедѣлска банка.
7. Дим. Кръстевъ отъ Общия съюзъ на Българскитѣ земедѣлски кооперации.
8. В. Дръжковъ отъ Софийската търг.-индустриална камара.
9. Д. Вѣчваровъ отъ Българския лозарски съюзъ.
10. Ил. Тодоровъ отъ Питиепродавния съюзъ.
11. Иосифъ Майлеръ отъ дружество „Лоза“.
12. Д-ръ Ас. Дянковъ отъ дружество „Бждеше“.

В. В. Стрибърни.

Грижи за овощнитѣ дървета следъ цъвтежа

Безспорно е, че единъ отъ важнитѣ моменти въ ежегодно развитие на овощнитѣ дървета е тѣхниятъ цъвтежъ. Благополучното минаване на този моментъ, при наличността на всички благоприятни условия за правилното извършване на оплодотворителниятъ процесъ, си остава основа за бъдащото плодородие презъ годината. Съ това, обаче, всичко още не е свършено, защото както младиятъ завръзъ, така и развиващитѣ се нови органи — листа и лѣтораста, сж изложени на маса най-различни животински неприятели и болести. Най-обикновеннитѣ явления, които се явяватъ като резултатъ отъ тѣхната дейностъ сж: червясането, загниването или петносването на плодоветѣ. Засегнатитѣ по този начинъ плодове окапватъ преждевременно, а ако уцѣлѣятъ до пълно узрѣване, тѣ не сж търговска стока. Други чувствителни повреди, чрезъ които може да се застраши не само реколтата, но и живота на дърветата сж: унищожаването на листата отъ различни листоядни гжсеници; всевъзможни петна по листата, причинявани отъ най-разнообразни паразитни гжи и пр.

Главната мѣрка за предпазване на овощнитѣ дървета отъ изброенитѣ въ общи черти опасности, които настѣпватъ следъ цъвтежа, е *лѣтното прѣскане*. Първото прѣскане се извършва следъ пълното прецъвтвяване и оформяване на младия завръзъ. Презъ течение на лѣтото въ промеждутѣци отъ 3—4 седмици се извършватъ още 2—3 прѣскания. Главниятъ препаратъ, който може да употребимъ за прѣскане е общо познатия на всички *бордолезовъ разтворъ* и то въ гжстота 10%. Сжщиятъ действува като отлично и изпитано срдѣство противъ голѣма частъ отъ паразитнитѣ гжи. За да може, обаче, разствора да действува и като предпазно срдѣство противъ животински неприятели, които причиняватъ червивостъ на плодоветѣ, и които се хранятъ съ листата, на всѣки 100 литри се прибавя 80—100 грама *парижка зеленина*.

При прибавянето на парижката зеленина трѣбва да имаме предвидъ, че тя е силна отрова и че не се разстваря въ водата, както синия камъкъ. Тя може само да се размие, ето защо не бива да се хвърля направо въ сжда съ бордолезовия разтворъ, както се прави често. За да може парижката зеленина да се размие добре, тя се поставя въ отдѣленъ сждъ и най-напредъ съ прибавка на малко вода се замѣсва като тесто, което съ постепенно прибавяне на вода се разбърква на рѣдка каша. Разредената по възможностъ повече каша се налива постепенно при силно разбъркване на бордолезовия разтворъ.

Главното нѣщо при така комбиниранитѣ препаратъ е да показва напълно неутрална реакция и при употреблението, ако въ прѣскачкитѣ нѣма специаленъ механизъмъ за разбъркване на разствора, сжщитѣ по-често да се разклащатъ.

Другъ добъръ и изпитанъ у насъ препаратъ за лѣтно прѣскане на овощнитѣ дървета е така наречениятъ „Носпразенъ“. Това е комбиниранъ препаратъ, който действува като предпазително срдство и противъ паразитни гъби и противъ животинки неприятели. Приготовлението на разтворъ отъ „Носпразенъ“ става по следния начинъ: Въ дървенъ сждъ се налива 50 литра вода, въ която се изсипва $1\frac{1}{2}$ кгр. „Носпразенъ“ при постоянно бъркане съ дървенъ бъркачъ. Следъ разбъркването разтвора се оставя да стои около 1 часъ, като отъ време на време се разбърква основно. Презъ това време въ другъ дървенъ сждъ се приготвява варово млѣко отъ 750 гр. гасена или 375 гр. негасена варъ на 50 литра вода. Приготвеното варово млѣко се налива и разбърква съ престоляия единъ часъ и разтворенъ вече Носпразенъ съ това разтвора е готовъ. При наливане въ прѣскачката сжщия трѣбва добре да се разбърква.

Преимущества на Носпразена се състоятъ въ това, че се приготвява по-лесно и по-бързо и, ако, по една или друга причина не се употрѣби веднага, може да бжде употрѣбенъ и по-късно, безъ да губи нѣщо отъ силата на своето действие.

Положението на пазаря.

Пазаря на вината не отбелѣзва особени промѣни. Очакваното раздвижване презъ Великденскитѣ празници не се постигна и се продадоха по-дребни количества вино, които не могат да внесатъ чувствително облекчение на пазаря. Ценитѣ оставатъ сжщитѣ — 4—4.50 лева за по-доброкачественитѣ северо-български вина и 8—9 лева за южно-българскитѣ вина. Съ настѣпването на лѣтото се очакватъ и по-високи цени за запазенитѣ доброкачествени вина.

Върѣвки многото обещаваия за износъ въ началото на сезона, до сега такъвъ не е станалъ и до като не се прокара у насъ закона за насърдението износа на вината, съ който ще се въведе експортната премия и облекчения при транспорта, не ще може съ положителност да се говори за износъ.

Още по-лошо е положението на гроздовия сокъ, за който тази година има много слабо търсене.

St.

Износътъ на облагородени лози отъ България презъ тази пролтъ за Ромъния е билъ доста оживенъ. Споредъ предварителнитѣ сведения, изнесени сж били около 700,000 лози за Ромъния, на задоволителни цени. Износътъ се е отразилъ върху ценитѣ на лозитѣ, които сж се качили до 4.50 лева за Афузъ Али и 2 лева за виненитѣ сортове. Високитѣ цени на облагородения лозовъ материалъ сж се отразили и върху ценитѣ на рѣзницитѣ. Срѣдно рѣзницитѣ сж минали между 40 и 50 стотинки парче (срещу 10 ст. миналата година). Въ сливенскитѣ села се засаждатъ усилено нови маточници, главно отъ 41 б. Интересътъ къмъ подложкитѣ 101¹⁴ и Коберъ 66 е повишенъ, понеже се търсятъ отъ ромънскитѣ търговци. Ромъния може да бжде единъ много добъръ пазаръ за българския лозовъ материалъ, но трѣбва, както производството, така и износа да се регламентиратъ отъ страна на държавата съ огледъ да станатъ по-постоянни, а не случайни, както е било до сега.

Чужбина.

Международния пазаръ на вината сжщо не отбелъзва значителни промѣни. Тенденцията за високи цени на доброкачественитѣ вина продължава да се подържа. Ненормалнитѣ горещи дни навсѣкжде сж предизвикали едно значително напредване въ вегетацията на лозата и това създава страхъ у лозаритѣ отъ евентуални застудявания къмъ срѣдата на май, които ще заварятъ лозата въ пълно цвѣтене.

Австрия не отбелъзва промѣни въ ценитѣ. Производителитѣ не сж наклонни къмъ отстъпки. Ставатъ покупки на по малки партиди.

Унгария — положението сжщо непромѣнено. Поради високитѣ цени искани отъ производителитѣ спокойствието на пазаря продължава.

Югославия почти не сжществува тази година на международния пазаръ поради неблагоприятната реколта, която едва ще стигне за задоволяване нуждитѣ на вътрешния пазаръ. Ценитѣ, особено на далматинскитѣ вина продължаватъ да се покачватъ.

Ромъния отбелъзва сжщото положение, както Югославия, съ тая разлика, че по голѣмата частъ отъ тазгодишната ѝ винена реколта е недоброкачествена.

Германия приготвя корекция на закона за вината, като се внасятъ сжщо и наредби относно вермутитѣ.

Италия има едно постоянно раздвижване на пазоря при висока и твърди цени. Запаситѣ отъ вина бързо се изчерпватъ, при едно постоянно увеличение на ценитѣ.

Франция отбелъзва единъ продължителенъ застои на пазаря. Търсенето на купажи вина е значително отслабнало. Намалени сж сжщо контингентитѣ за вносъ на вина. St.

Производство на десертно грозде въ Италия презъ 1933 година.

Производството на десертно грозде и количеството на виненитѣ грозда, предназначени за прѣка консумация презъ 1933 год. сж били 335 милиона кгр. срещу 381 милиона кгр презъ 1932 год., т. е. около 12% по-малко.

Италианскитѣ износъ на десертни грозда презъ 1933 год. е билъ 31,992,600 кгр. за 29,340,234 лирети срещу 36,839,200 кгр. за 39,970,532 лирети презъ 1932 година.

Намалението на износа на италианското грозде е въ връзка съ личността на произведеното грозде, което презъ 1933 година е била малко, поради неблагоприятната година. Италианцитѣ, обаче, признаватъ, че тѣхното грозде е било силно конкурирано отъ гроздето на другитѣ страни, главно Испания, България, Гърция и Ромъния, които въ различенъ размѣръ, сж увеличили собствения си износъ отъ най-добритѣ си грозда. Италианскитѣ производители се подканятъ да засаждатъ само най-ценни сортове грозда, които биха издържали конкуренцията отъ страна на гроздата отъ други държави.

ХРОНИКА.

Министерството на земледѣлието свика на 30.III т. м. въ София, една конференция отъ специалисти лозари и фитопатолози, която се занима съ въпроса за „чернилката“ по рѣзницитѣ и облагороденитѣ лози. На първо мѣсто е било решено да се анкетира разпространението на болестята въ Север-

на и Южна България. За целта г. г. проф. Н. Недѣлчевъ и Ковачевски, началникъ на фитопатологическия отдѣлъ при Софийската опитна земледѣлска станция, сж обходили производителнитѣ райони въ Южна България, а г. г. М. Кондаревъ и Мартиновъ — Северна България.

Министерството на земледѣлието

ще приложи още тази година известни мърки за ограничение разпространението на болестта. То ще съдейства и за окончателното изяснение на причинитѣ на болестта, която, макаръ и не така опасна, както се лансира до сега, може да има сериозни последици върху нашия износъ на лози.

За подробни сведения по участието въ XVI международенъ земеделѣски конгресъ въ Буда-Пеща, който ще се състои отъ 13 — 20.VI. т. г. интересуващитѣ се да се нанесатъ къмъ Захари Айрановъ — Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти.

Лозарското д-во „Памидъ“ — Хаско-о на общото си годишно събрание, избра ново управително тѣло въ съставъ:

Председателъ: Д. Дуневъ, подпред. Ст. Петровъ, секр.-касиеръ: Ат. Мазеновъ, членове: Никола Господиновъ, Димитъръ Ивановъ. Контроленъ съветъ: Борисъ Манахиловъ, Тодоръ Балъкчиевъ и Грозю Юрдановъ.

Поправка. Отпечатания въ тая книжка, стр. 53—57 „Законъ за насърчение износа на вината“ е още законопроектъ, тъй като още не е утвърденъ.

Петдесетъ годишенъ юбилей на единъ приятелъ на България и българскитѣ лозари.

Проф. **КАРЛЪ ВОТРУБА**, завеждащъ службата по лозарство и винарство при Чехословашкото Министерство на земеделѣието празнува напоследъкъ своя 50 годишенъ юбилей.

Той е познатъ на всички наши специалисти, свършили Лозаро-овощарското училище въ Мельникъ Чехославия, както като добъръ специалистъ и преподавателъ, така и като приятелъ на България.

Главно на него, като членъ отъ Девизовата комисия за вноса въ Чехославия се дължи, че българското грозде и овощия, безъ каквито и да било излишни формалности и пр. можаха презъ последнитѣ години да се внесатъ на чехословашкия пазаръ и то въ задоволителни количества.

Безъ да уврежда интереситѣ на чехословашкитѣ пазари, благодарение на неговитѣ ценни съвети и съдействие, нѣма да бжде далечъ времето, когато независимо отъ гроздето, на чехо-

ловашкия пазаръ ще може да се пласиратъ и известно количество български вина.

И безъ това малко сж истинскитѣ наши приятели въ чужбина, така че съ настоящитѣ нѣколко реда смѣтаме, че изказваме искренитѣ благопожелания на българскитѣ лозари къмъ г-нъ професоръ Вотруба за нова дългогодишна полезна дейность, и дано въ скоро време го видимъ между насъ, като гостъ на България.

В. Ч.

Италиде "Съгласие" Плъвенъ

Почитаеми господине,

Като нашъ абонатъ изпращаме Ви и книжка II-ра отъ тая (XIX — 1934) година, съ апелъ да получавате списанието, отъ което не само ще имате прѣка полза, но и когвено ще подкрепите лозарската просвѣта и борба за защита интереситѣ на родното лозарство.

Ако не желаете да го получавате и заплащате, молимъ Ви, веднага ни върнете книжката, като напишете надъ адреса си „обратно редакцията“ — Плъвенъ, безъ да лепите марка.

Увѣрени, че не само ще получавате списанието, а ще го и проагитирате, молимъ **УПЕСНЕТЕ РЕДАКЦИЯТА**, като веднага изпратите абонамента 50 лева съ **ПРИЛОЖЕНАТА ВЪ ТАЯ КНИЖКА ВНОСНА БЕЛЕЖКА** за пощенска чекова с/ка № 878, пощенски записъ или препоръчано писмо.

РЕДАКЦИЯТА.

Всичко, което се отнася за редакцията и администрацията на сп. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“, като пари, статии, дописки и др., да се изпраща на адресъ:

сп. ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ - Плъвенъ

Абонамента е 50 лв. за година предплатени.

За читалища и учреждения сжщо 50 лева.

За допуснати грѣшки въ адреса или по заплащане на абонамента, заинтересованитѣ да пишатъ въ редакцията, като посочатъ погрѣшения и точния адресъ и № на записа или писмото, съ което сж изпратени паритѣ.

ВСИЧКО ОТНАСЯЩЕ СЕ ДО

Българския Лозарски Съюзъ -- София,

като членски вносъ (по 1 левъ на декаръ), помощи, протоколи, писма и пр. да се изпраща на новия адресъ:

До г-на Дончо Бъчваровъ

секретаръ на Българския Лозарски Съюзъ

ул. „Ст. Караджа“ № 7 — София.

Телефонъ № 68,58.

№ 40. Кооп. печатница и книговезница „Изгрѣвъ“ — Плъвенъ